

Anna Maschik

SI HO
VOLS FER
D'AMAGAT,
HAS DE
MATAR LES
OVELLES

Traducció de Lidia Álvarez Grifoll

La Singular

SI HO VOLS FER D'AMAGAT, has de matar les ovelles. Això diuen. Els porcs et delaten amb els seus crits esgarrafosos, però les ovelles moren en silenci. Abans no surti el sol, la Henrike tapa les portes i les finestres del safareig amb mantes de llana gruixudes. No ha de sortir cap soroll a fora, cap resplendor del llum que encén. El dia abans va esmolat els ganivets, el tallant i la serra d'ossos a la mola de pedra de gres. La pols encara li crema els pulmons, una barreja de pedra i metall. Ha passat les eines per la pedra d'esmolat fent moviments llargs i ha provat si tallen en un paper de diari. Ha netejat l'aparell per atordir el bestiar i ha comprovat les cordes. Ara va al corral i tria una ovella. L'ha de poder alçar ella sola, per això no ha de pesar massa.

Tibant-la d'un cap de corda, la Henrike treu l'ovella del corral, travessa l'era i la duu al safareig. S'asseu al costat de l'animal i li parla fins que està del tot tranquil; llavors li prem l'aparell d'atordir al front, just en el punt en què s'encreuen les línies imaginàries que van d'un ull a la base de la banya de l'altra banda. L'ovella cau a plom sense fer soroll. La Henrike arrossega el cos fins al cubell metàl·lic i clava un genoll

sobre el clatell de l'animal; col·loca l'altre peu davant del morro. N'estira el cap fins que els tendons del coll es tensen i li talla la gola en diagonal amb el ganivet. La sang brolla del tall amb força, senyal que l'ha fet bé.

La Henrike sacrifica el bestiar amb calma i destresa, però no li agrada. És una feina dura que pagarà amb mal d'esquena i d'articulacions. Els dits li couen pel fred i la humitat. Quan ja no se'ls sent, acosta les mans a la ferida de l'animal i se'ls escalfa amb la sang, que omple molt a poc a poc el cubell. Aviat l'envolta el brunzit de mosques lluentos atretes per la sang fresca, se li posen als braços i a la cara.

Com que no té ganxos d'escorxador, penja l'ovella d'una escala de fusta alta, les potes de darrere amunt, el cap avall. En separa el cap i les peülles; després l'escorxa, començant per la cua, li treu la pell per les espatlles com si fos un jersei.

Amb el ganivet ample li fa un tall al ventre, hi fica dos dits i els manté als costats del ganivet per protegir les entranyes de la fulla esmolada. Mou el ganivet i els dits amb molta cura, en línia recta fins al pit de l'animal, que s'obre davant seu com un llibre.

ENTREM EN LA HISTÒRIA a través de les vísceres d'una ovella i tal com jo vaig arribar al món: a través d'un tall al ventre. El cordó umbilical se m'ha entortolligat tres vegades al voltant del coll com una corda, i la llevadora, es diu Anna, li talla la panxa a la meva mare fent una boca riallera, em treu de dintre i li cus el riure formant un somriure tort. Em presento, soc l'Alma, i el meu relat és una exposició d'entranyes: fetge, pulmons, cor i estómac sotmesos a proves de qualitat.

LA CASA DE LA LLEVADORA ÉS FORA DEL POBLE, en una plana extensa on les deveses es transformen en torberes i després en una maresma gèlida. L'antic bosc dels aiguamolls es va talar fa dècades per construir el bigam del poble amb la fusta. Ara alguns buixols que creixen aïllats als marges del camí són l'únic que a l'estiu encara recorda la vella arbreda. El camí condueix a la porta de la casa fent revolts, com una llengua llarga que va a parar a la boca; a dreta i a esquerra, una finestra que mira afectuosament el paisatge.

Ara l'Anna, la llevadora del poble, surt per la porta. A la mà dreta carrega una bossa de roba negra gruixuda que té una tanca, i sempre en duu la clau a sobre. Tanca la porta i segueix el camí cap al poble, que només es compon de dos carrers estrets, la pujada de l'oest i la pujada de l'est, que transcorren als costats d'un rierol i mai es toquen. En contra del que caldria suposar, la pujada de l'oest és a l'est del rierol, i la pujada de l'est, a l'oest. L'únic que sobresurt de les cases és la torre de l'església, que fa trenta metres d'alçada; a l'esquerra hi ha l'ajuntament, amb les seves parets blanques resplendents i, arran del bosc, el molí gris on els pagesos porten el gra.

L'Anna recorre el camí de l'oest fins a l'extrem nord, camina a gambades i amb el cap cot contra el vent, deixa enrere una tanca blanca baixa de fusta i arriba a la porta d'un mas. Es passa la bossa de la mà dreta a l'esquerra, sembla que alguna cosa es mou a dintre. Amb la mà dreta alliberada pica a la porta.

LA HISTÒRIA COMENÇA amb la meva besàvia. És la primera de qui sé el nom i, tret de mi, fa temps que ningú més el sap. La Henrike neix el primer dia del nou segle en una família de pagesos d'un poble del mar del Nord. És la gran de cinc germans i, amb els seus cabells negres i el front ample, s'assembla molt a la seva mare.

A la primavera ajuda els seus pares a sembrar els camps, a l'estiu a segar el farratge, a la tardor a collir patates. Va a l'escola els mesos d'hivern, que són els seus preferits. Aleshores seu fins tard amb una pissarra a la cuina i recupera el que els altres han avançat.

Quan la Henrike té tretze anys, la seva mare es mor i la deixa amb els germans petits. El seu pare, que sempre havia sigut un home de poques paraules, gairebé no parla. La Henrike aprèn de seguida a ocupar-se de tot, s'encarrega de la casa tota sola, i amb el pare, del mas. No torna a anar mai més a l'escola.

De la mare ha après a fumar aliments, a fer salaó i embotits. Sap fer pa de sègol, preparar melmelades i confitar verdures. Sap que el botiguer no tanca bé els pots i que és millor fer les conserves a casa amb l'aparell de la veïna. Sap que la roba blanca s'ha de bullir

abans de rentar-la a la fusta, i que després es frega el terra amb l'aigua amb sabó que sobra. Sap que al mercat setmanal pot vendre una dotzena d'ous a un marc i un quilo de carn de vedella a tres, i amb això pot pagar un jornal per escampar els fems del corral. Sap com s'abaixa la febre, sap embenar una ferida i coure una tintura per curar la tos. El que no sap és com fer de mare als germans.

DE PETITA JUGO a imaginar que la mare és morta i m'he d'espavilar tota sola. Estic al bosc o en una illa deserta i he d'arreplegar llenya, caçar, construir un aixopluc. Quan venen a jugar altres nens, els convenço que la seva mare també és morta. No es pot jugar bé si la mare encara viu, això és lògic. Ens ho prohibiria tot; a més, no caldria buscar llenya perquè ella se n'ocuparia.

EL MAS S'ESTÉN allargassat i arrupit al nord del poble, amb una teulada de palla que descansa com un pentinat sobre els murs vermells. Darrere del portal, ben alt perquè hi passin els carros carregats de farratge, hi ha un pati interior des d'on s'arriba a l'estable per l'esquerra i al menjador per la dreta, o tot recte a una pallissa construïda fa poc.

La canalla dorm amb el seu pare en una habitació, on comparteixen llits de paret de dos en dos. Al menjador només s'hi entra els diumenges i quan hi ha visites; a les vitrines hi ha tasses de cafè blaves amb flors blanques. A la cuina, les parets estan arrebossades amb argila. Gràcies a la llar de foc, s'hi està calent tot l'any.

Després de la mort de la mare, les coses aviat troben un nou ordre. Cada matí els germans grans treuen les vaques a pasturar, i a la tarda les tornen a l'estable. Aquells animals grossos d'ulls apàtics els fan por, i els nois s'amaguen rere les vares que porten a la mà, que de sobte semblen terriblement petites. El pare, que aviat s'aprima i es torna eixut, s'ocupa dels porcs. Els germans petits són els amos del galliner. Fan sortir les aus amb crits amistosos i les mans

plenes de gra, i després escorcollen el terra del galliner i entre els matolls. Els ous són molt fràgils, i els nois s'enorgulleixen de portar a la cuina els cistells plens, on segurament n'hi ha quaranta cada dia, sense haver-ne trencat cap.

EL JUNY S'ACABA, la calor aclapara els caps dels presents, que s'arraïmen sota el sostre baix de la taverna al soterrani. S'estrenyen mans i es canten cançons. Per celebrar el dia, la junta de la lliga de veterans de guerra fa entrega a un centenari d'una imatge emmarcada de l'emperador. La Henrike està dreta prop de la sortida, amanyogant-se el davantal amb les mans suades, i pensa que amb aquelles temperatures s'avançarà la collita que ha de fer sense el pare.

Quaranta homes del poble van a la guerra per l'emperador, el pare és el més gran de tots. S'acomiaten a l'andana, a la porta corredissa oberta d'un vagó, des d'on els homes saluden, criden, encaixen de mans. Alguns seuen, d'altres estan drets, n'hi ha dos a qui només se'ls veu el cap, el treuen per sota del braç d'un altre, amb una cigarreta als llavis. La Henrike i els germans perden de seguida el pare de vista, però no es mouen de lloc fins que el tren no es posa en moviment. A l'exterior dels vagons hi ha missatges escrits. *A París, hi posa, i: Fins aviat al bulevard.* Es dirigeixen al front de l'oest.